

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123201555
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123201555.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

20
29Csp/79/2023

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., 2. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., obaja právne zastúpení: JUDr. Igor Šafranko, advokátska kancelária so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok takto

rozhodol:

20
29Csp/79/2023

I. U r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere č. 0505323892 zo dňa 19.03.2010 v časti I., čl. II. Záverečné ustanovenia, bod 4., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. P r i z n á v a žalovanému voči žalobcom v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

odôvodnenie:

18
29Csp/79/2023

1. Žalobcovia žalobou doručenu súdu dňa 15.02.2023 sa domáhali určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, uvedených v zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX v časti I. článok I. Základných podmienok a to vo vzťahu k spracovateľskému poplatku a poplatku za správu úveru; v časti I. článku II. Záverečných ustanovení v predmete vyhlásenia, že dlžník sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy, ktorými sú Všeobecné obchodné podmienky, úverové podmienky, sadzobník a podmienky určené zverejnením a v časti I. článku II Záverečných ustanovení bod 4, v ktorom si zmluvné strany dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka.

2. Žalobu odôvodnili tým, že so žalovaným uzatvorili spotrebiteľskú zmluvu, a to zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX v predmete poskytnutia úveru vo výške 40 000 EUR, ktorý žalovanému v celom rozsahu uhradili úverom poskytnutým OTP bankou Slovensko a.s. na základe úverovej zmluvy č. XXX/XXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX.

3. Zmluva o splátkovom úvere obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a to spracovateľský poplatok a poplatok za správu úveru. Žalovaný neposkytol reálne plnenie za takéto poplatky. Ako súčasť formulára neboli individuálne dojednané a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

4. Úver je odplatným právnym úkonom. Odplatu pri úvere predstavujú za hlavný predmet plnenia úroky so synonymami cena úveru, odplata za úver. Je potom otáznou, čo je v predmetnej veci cenou úveru, keď zaň má spotrebiteľ platiť úrok za poskytnutie úveru aj spracovateľský poplatok a poplatok za správu úveru. Čo sa týka určenia neprijateľnosti spracovateľského poplatku vo vzťahu priamo k žalovanému, poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 3Co/177/2018 a 7CoCsp/5/2021. Čo sa týka neprijateľnosti poplatku za správu úveru vo vzťahu priamo k žalovanému, poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove 5CoCsp/14/2020, 7CoCsp/5/2021 a 7CoCsp/55/2022.

5. Zmluva o splátkovom úvere obsahuje ďalšiu neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v časti I. článku II. Záverečných ustanovení bod 2, ktorou dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy, pričom o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky priamo vo vzťahu k žalovanému rozhodol Okresný súd Kežmarok rozsudkom pod sp. zn. 9Co/2/2014, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove 2Co/41/2016. Zmluva o splátkovom úvere obsahuje aj neprijateľnú podmienku v časti I. článku II Záverečných ustanovení bod 4, týkajúcej sa voľby práva podľa Obchodného zákonníka. Žalobcovia zdôraznili, že platná právna úprava na území SR, ktorá má svoj základ v predpisoch EÚ používa výlučne termín spotrebiteľský úver, pod ktorý spadá dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov vo forme pôžičky. Z uvedeného vyplýva názor, že každá zmluva o spotrebiteľskom úvere, bez ohľadu na formu a typ sa vždy spravuje špeciálnymi ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a podporne Občianskym zákonníkom. Taktiež uvedená zmluvná podmienka bola opakovane aj vo vzťahu k žalovanému vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení namietal procesnú neprípustnosť uvedenej žaloby. Uvedol, že základným predpokladom takejto žaloby je, aby existovalo ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré explicitne umožňuje jej podanie. Najmä z hľadiska systematického a teleologického výkladu je obhájiteľný výlučne záver, že na naplnenie hypotézy predmetného ustanovenia sa vyžaduje existencia konkrétneho zákonného ustanovenia, ktoré umožňuje podanie určovacej žaloby na riešenie presne definovanej skutkovej situácie. Žiaden z týchto ukazovateľov však nie je v prípade žalobných návrhov na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok prítomný. So žalobcami odkazovaných zákonných ustanovení určite nevyplýva potrebné žalobné oprávnenie.

7. Inými slovami, v kontexte citovanej reglementácie práva na súdnu ochranu by požiadavka podľa § 137 písm. c) CSP bola úplne nezmyselná, nakoľko právo na podanie určovacej žaloby by bolo dané vždy. To však priamo odporuje zmyslu a účelu právnej normy tam obsiahnutej, ktorá má smerovať k redukcii sporov o neplatnosť, a teda takáto interpretácia by mala byť odmietnutá ako rozporná so základnými postulátmi civilného procesu. Rovnaké žalobné oprávnenie nemôže byť založené ani ustanovením § 53a Občianskeho zákonníka, keďže je ním normovaná povinnosť dodávateľa v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi zdržať sa používania neprijateľnej zmluvnej podmienky. Uvedené zákonné ustanovenie nie je hmotno-právnym podkladom pre určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnych spotrebiteľských sporoch, ale výlučne v sporoch abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach.

8. Napokon nemôže obstať ani prípadný argument, že procesná prípustnosť žalobných návrhov je daná ust. § 298 CSP. Nielenže odporuje výslovnému zneniu § 137 písm. d) CSP, ktoré vyžaduje existenciu osobitného predpisu, čo Civilný sporový poriadok nie je, ale úplne absentuje aj tvrdenie rozhodujúcich skutočností, ktoré sú nevyhnutné pre procesný úspech v intenciách individuálneho spotrebiteľského sporu.

9. Z citovaných procesných noriem § 298 a 301 CSP zreteľne vyplýva, že v individuálnom spotrebiteľskom spore iniciovanom žalobou, ktorá je zásade prostriedkom slúžiacim na ochranu

konkrétneho ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva prichádza do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky iba v prípade, ak jej obsah akýmkoľvek spôsobom dopadá alebo má vplyv na právo, na ochranu ktorého je taký spor vedený. Vyjadrené inak, súd môže posudzovať a následne prípadne určiť za neprijateľnú iba takú zmluvnú podmienku, ktorá je relevantná pre žalobcom konkretizované právo, ktorého ochrany sa domáha. V opačnom prípade, ak ide o podmienku, ktorá nie je prepojená na konkrétne subjektívne právo spotrebiteľa, je možné iba konanie o abstraktnej kontrole.

10. Žalobca v tomto konaní vo vzťahu k nim vypočítaným, údajne neprijateľným zmluvným ustanoveniam neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, týkajúce sa konkrétneho záväzkového vzťahu s našou bankou, najmä neprodukoval žiadne tvrdenia, ako sa tieto majú negatívne premietiť do jeho právneho postavenia.

11. Uvedené znamená, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti ako ho žalobca požaduje vykazuje všetky parametre prieskumu abstraktného.

12. Práve v týchto súvislostiach, preto musí opäť poukázať na zásadnú zmenu implementovanú pri rekodifikácii civilného sporového procesu a to na nový procesný inštitút abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach, ktorý je zameraný na skúmanie zmluvných podmienok a obchodných praktík nezávisle od okolností konkrétneho prípadu. Civilný sporový poriadok založil pre tento špecifický typ prieskumu výlučnú právomoc civilných súdov a zároveň vymedzil okruh na to určených kauzálnych príslušných súdov. A iba v rozsudku vydanému v takomto konaní možno následne priznať účinky predvídané vyššie zmieneným ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Rozhodne nepovažuje za neprimerané, aby žalobca bol povinný uviesť, aké jeho konkrétne, subjektívne práva sú zmluvnými podmienkami dotknuté a ako sa jeho vlastná právna pozícia zlepšila v prípade vyhovenia žalobe. Bez toho je akákoľvek určovacia žaloba podľa presvedčenia žalovaného nespôsobilá na prejednanie, a v celospoločenskom meradle pôsobí aj vyložene kontraproduktívne, keďže súdnu sústavu zamestnáva akademickými spormi a tým nevyhnutne odďaľuje poskytnutie ochrany iným žalobcom a ich reálne ohrozeným, alebo porušeným právam.

13. Je preto bezpodmienečnou povinnosťou konajúceho súdu, aby z vlastnej iniciatívy a úradnej povinnosti vykonal aj šetrenia za účelom zistenia skutočných pohnutí vedúcich k podaniu žaloby a tieto hodnotil predovšetkým v kontexte kritérií dobrých mravov a zákazu šikany.

14. Z meritórneho hľadiska namieta zlyhanie žalobcu v riadnom splnení povinnosti tvrdenia na základné znaky relevantných, t.j. na ním vymedzený predmet sporu aplikovateľných – hmotno-právnych noriem. Akceptuje, že aj v takom sporovom konaní, ktoré je zaradené medzi tzv. spotrebiteľské spory platia zásady dispozičná a prejednacía a je teda primárne vecou strán sporu tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení. V týchto súvislostiach namieta spôsob, akým žalobca odôvodnil svoje žalobné návrhy. Vonkoncom totižto nezodpovedá obsahu relevantných hmotno-právnych noriem.

15. Musí konštatovať, že ak ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka jednoznačne vymedzuje základné definičné znaky inštitútu neprijateľnosti zmluvných podmienok a najmä kľúčovú podmienku kvalifikovanej a značnej nerovnováhy na ich splnenie v prípade žalobou napadnutých zmluvných podmienok neboli prednesené žiadne tvrdenia. Argumentačná pasivita žalobcu sa najväčšmi týka ústredného prvku inštitútu neprijateľnosti zmluvných podmienok a to najmä podmienky značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach vzniknutých na základe zmluvy. Pojem značná nerovnováha treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a v prípade v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-415/11).

16. A tieto ďalej rozvinul v rozsudku vo veci C-226/12 zo záverov ktorého vyplýva, že existencia značnej nerovnováhy nevyhnutne vyžaduje, aby výdavky, ktoré znáša spotrebiteľ na základe zmluvnej podmienky mali na tohto spotrebiteľa značný ekonomický vplyv vzhľadom na hodnotu predmetnej transakcie, ale môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa tento spotrebiteľ ako zmluvná strana nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov. Práve týmito nárokmi teda musí byť pomeriavaná každá individuálna zmluvná

podmienka, ktorej neprijateľnosť je významná pre rozhodnutie sporu a čo je najzásadnejšie v kontexte potrieb spravodlivého konania a najmä jeho zásad kontradiktórnosti a rovnosti zbraní. Sumarizujúc vyššie uvedené, hoci sa žalobca domáha určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, neprodukoval v skutočnosti žiadne tvrdenia, ktoré by zodpovedali obsahu pre tieto otázky relevantných právnych noriem, preto žiada žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

17. Žalobcovia v replike k vyjadreniu žalovaného uviedli, že nesúhlasia s názorom a argumentáciou žalovaného, ktorý v celom rozsahu popiera žalobu. Konštatovanie žalovaného, že žalobou o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok nie je možné požadovať takéto určenie a pripustiť súdny prieskum neprijateľných zmluvných podmienok predstavuje popieranie ich práva na prístup k súdu a vyjadruje celkový vzťah žalovaného k rešpektovaniu Ústavou garantovaného práva na súdnu a inú právnu ochranu.

18. Žalovaný v podstate vykladá ust. § 137 CSP tak, ako by tento uzákoňoval taxatívny výpočet možných žalôb, brániac spotrebiteľovi podať žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok.

19. Práve rozhodovanie súdov o neprijateľnosti zmluvných podmienok v individuálnych sporoch popri posudzovaní nekalých obchodných praktík je nosným pilierom spotrebiteľského práva tak, ako to vyplýva z únieového práva a vnútroštátnych právnych noriem. Poukazujú na ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2018, podľa ktorého spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru. Nemali by preto už byť žiadne pochybnosti o tom, že od 01.01.2018 sa môže spotrebiteľ pred súdom domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ako aj neprijateľnosti zmluvných podmienok. Pre úplnosť však je potrebné zdôrazniť, že určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo oporu v zákone aj pred 01.01.2018 v zmysle ust. § 137 CSP, § 298 CSP a zákona č. 250/2007 Z.z..

20. Na podporu svojej argumentácie poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Cdo/27/2018, 6Cdo/127/2017, 6 Ndc/20/2016, 3Ndc/1/2017.

21. Rovnaký názor prípustnosti a nutnosti rozhodovania o „sólo žalobách“ na určovanie neprijateľnosti zmluvných podmienok vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 4Cdo/148/2017, ako aj 6Cdo/27/2018.

22. Žalovaný v duplike zotrval na svojej argumentácii o neprípustnosti žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore a súčasne namietal aj vecnú neprípustnosť súdneho prieskumu. Samotnému prieskumu spotrebiteľskej prijateľnosti zmluvného dojednaní musí totiž najprv predchádzať ustálenie, či je taký prieskum vôbec povolený a teda, či nie je prítomná niektorá zo zákonom výslovne aprobovaných okolností, ktorá vylučuje podrobiť zmluvnú podmienku testu prijateľnosti. V prípade žalobcami namietaných zmluvných dojednaní o poplatku za poskytnutie a správu úveru tu pritom takáto výluka nepochybne existuje, keďže ide o cenové dojednanie.

23. Podľa článku 4 ods. 2 Smernice 93/13/EHS hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje k definícii hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane. Nemožnosť prieskumu dojednaní poplatku za poskytnutie úveru je však dôsledkom aj ďalšej rovnocennej výluky rezultujúcej z ust. článku 1 ods. 2 Smernice 93/13/EHS: zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohovorov, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto Smernice.

24. Z rozhodnutia Súdneho dvora C34/13 vyplýva, že článok 1 ods. 2 Smernice 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca, alebo dodávateľ so spotrebiteľom je vylúčená z pôsobnosti tejto Smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného, alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.

25. V popísaných okolnostiach preto apeluje, že žalobcami spochybnená zmluvná podmienka o spracovateľskom poplatku nie je ničím iným ako premietnutím zákonného pravidla normovaného

v ust. § 499 Obchodného zákonníka. Za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytovanie úveru je predmetom podnikania veriteľa. Je teda evidentné, že slovenský právny poriadok inštituuje odplatu za dojednanie záväzku poskytnúť úver vyslovene pozná a jeho používanie predpokladá a túto skutočnosť dlhodobo rešpektuje právna veda, ako aj aplikatívna prax najvyšších súdnych autorít.

26. Ohľadne poplatku za správu úveru by zase požadovaným určovacím petitom došlo aj k porušeniu najvyššími súdnymi autoritami opakovaním vyjadrenej zásady, že určovací žaloba v zásade nemá slúžiť na určenie ani za dobu minulú, ani do budúcnosti. Uplatňovanie tohto poplatku bolo s účinnosťou odo dňa 10.06.2013 zapovedané novelou zákona č. 483/2001, kedy banke, zahraničnej banke, ako aj pobočke zahraničnej banky sa zakázalo požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za vedenie, evidenciu alebo správu úveru. Od daného okamihu žalovaný poplatok za správu úveru nikdy nevyberal a ani žalujúca strana v danom ohľade netvrdí, ani nepreukazuje opak. Ak odhliadneme, že legislatívna zmena bola zrealizovaná predpisom verejného práva a navyše vo vzťahu aj k iným subjektom ako spotrebiteľom, nič to nemení na najhlavnejšej okolnosti, a to, že žalobcovia sa domáhajú určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá sa odo dňa 10.06.2013 na obsahu záväzkového vzťahu nijako reálne nepodieľala.

27. K špecifickému argumentu žalobcov, že zo zmluvných dokumentov nedokážu zistiť, aké plnenia a akého účelu boli za dané poplatky poskytnuté poukazuje nad rámec rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, že táto okolnosť nemôže sama o sebe založiť dovolenosť prieskumu prijateľnosti. Súdny dvor EÚ v rozsudku C-621/17 postuloval, že ust. článku 4 a článku 5 Smernice Rady 93/13/EHS, podľa ktorých musia byť zmluvné podmienky formulované jasne a zrozumiteľne sa majú vykladať v tom zmysle, že z nich nevyplýva povinnosť podrobne špecifikovať všetky služby poskytované ako protihodnota. Rovnako akcentoval, že článok 3 ods. 1 Smernice, pojednávajúci o neprijateľnosti individuálne nedojednávanej podmienky iba v prípade, ak spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán sa má vykladať tak, že zmluvná podmienka, ktorá sa týka poplatkov a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnotu v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu.

28. Napokon rezolútne odmieta aj evidentné dovolávanie sa pravej retroaktivity zo strany žalobcov, ktorá na zmluvný vzťah založený dňa 19.03.2010 a ukončený dňa 25.10.2013 žiada uplatňovať znenie právnej normy § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, účinnnej odo dňa 13.06.2014. Definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty. O pravú retroaktivitu ide napríklad vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. Prechodné ust. § 879p Občianskeho zákonníka navyše jednoznačne uvádza, že ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. t) sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13.06.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12. júna 2014.

29. Napokon ďalšou mimoriadne dôležitou procesnou okolnosťou je, že otázka prípustnosti bankových poplatkov bola už z viacerých hľadísk reflektovaná aj rozhodnutiami najvyšších vnútroštátnych súdnych autorít, ktoré majú aj účinky ustálenej rozhodovacej praxe, pričom ide najmä o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/294/2019.

30. Čo do určovacieho návrhu smerujúceho proti vyhláseniu o oboznámení sa dlžníka s obchodnými podmienkami, poukázal na samotné znenie relevantnej právnej normy § 53 ods. 4 písm. l), podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah mala niesť iná strana. Napadnuté zmluvné vyhlásenie však takýto charakter určite nemá. Otázka dôkazného bremena je v Slovenskej republike riešená predovšetkým normami procesného práva, ktoré neumožňujú žiadne svojvoľné, jednostranné prenášanie dôkazného bremena na iný subjekt práva. Nemožno takisto prehliadať, že určiť neprijateľnosť príslušného zmluvného vyhlásenia by malo za následok vážny zásah do zaručených práv veriteľa zo zmluvy o úvere, ktoré sú súčasťou ústavného konceptu práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 2 Ústavy SR.

31. Základným hmotno-právnym predpokladom záväznosti tzv. nepriamych zmluvných dojednaní je vedomosť druhej strany, že sa podieľajú na formovaní obsahu záväzkového vzťahu. Takáto vedomosť je

však vždy vnútorným stavom jednotlivca, o ktorom sa z povahy veci nedá vykonávať žiadne hodnoverné dokazovanie a preto na jeho prítomnosť, či absenciu, rovnako ako v iných prípadoch možno usudzovať iba z vonkajších objektívnych skutočností. Vyhlasať za neprijateľné zmluvné vyhlásenie o oboznámení sa s obchodnými podmienkami je v jadre to isté ako keby mala byť za neprijateľnú určená zmluvná klauzula, že sa kupujúci oboznámil so stavom predmetu kúpy a je si vedomý jeho určitých väd. Znamenalo by to totiž, že kupujúci by sa nikdy nemohol odvolať na uzavretú zmluvu a v nej obsiahnuté vyhlásenie o určitej skutočnosti ako dôkaz.

32. Pokiaľ ide o neprijateľnosť zmluvnej podmienky voľby práva uviedol, že ak existuje norma podriaďujúca zmluvu o úvere ako takú do sféry obchodného práva a následne norma dovoľujúca dojednať určitý zmluvný režim, je vylúčené, aby ako správny záver obstála neprijateľnosť zmluvných podmienok, ktoré len reflektujú ich obsah. Alebo výstižnejšie, nemôže sa presadiť záver o neprijateľnosti určitej zmluvnej podmienky, ak by po jej vylúčení, úplne rovnaké účinky aj tak vyplývali priamo z normatívnej úpravy.

33. Zároveň, vzhľadom na právnu úpravu § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka neprichádza znevýhodňovanie spotrebiteľa ani len hypoteticky do úvahy, keďže je explicitne zákonne riešené v prospech občiansko-právnej regulácie. Napadnuté zmluvné dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka tento účinok nijako nevylučuje ani neobmedzuje – použije sa Obchodný zákonník s prednostnou aplikáciou tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré určitú, právne významnú otázku riešia odlišne od ustanovení Obchodného zákonníka.

34. Zároveň poukázal na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/294/2019, v ktorom potvrdil, že voľba Obchodného zákonníka je v zmluvnom práve explicitne dovolená právnu úpravou, pričom zároveň v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch platí, že sa použijú normy občiansko-právne, ak sú pre spotrebiteľa priaznivejšie.

35. Súd na základe skutkových tvrdení žalobcov, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením zmluvy o splátkovom úvere, zistil tento skutkový stav:

36. Medzi stranami nebolo sporné, že tieto dňa 19.03.2010 uzatvorili zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcom úver vo výške 40 000 EUR s uvedením úrokovej sadzby 5,59 %, výšky spracovateľského poplatku 531,07 EUR, poplatku za správu úveru vo výške 2,99 EUR, s uvedením počtu splátok 357 od 20.06.2010 do 20.02.2040 so splátkou úveru do 31.05.2010 vo výške 195,53 EUR a od 20.06.2010 vo výške 187,74 EUR.

37. Žalobcovia sa predmetnou žalobou domáhajú určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v časti I. v bode 1. v predmete spracovateľského poplatku, poplatku za správu úveru, ďalej vyhlásenia o oboznámení sa so súčasťami úverovej zmluvy v časti II. bodu 2 Záverečných ustanovení zmluvy a voľby práva uvedenej v časti II. bod 4 Záverečných ustanovení zmluvy.

38. Podľa názoru súdu prvej inštancie žaloby upravené v ust. § 137 písm. c/ a d/ CSP nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP. Zo samotného znenia ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb.

39. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

40. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcov ako spotrebiteľov na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

41. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväznými pre

spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

42. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

43. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C - 473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

44. Žalobcovia v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora na ochranu spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany.

45. Aj z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 6Ndc/20/2016 z 23.1.2017 vyplýva, že právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes.

46. Žaloba, ktorou sa žalobca domáha vyslovenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/27/2018, 6Cdo/127/2017).

47. Zároveň z rozhodnutia Ústavného súdu SR pod sp. zn. III.ÚS 124/2020 vyplýva, že zmluvnú podmienku, ktorá bola súdom vyhlásená za nekalú treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím musí v zásade viesť k navráteniu jeho právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala. Rozsudok o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky prispel k odstráneniu pochybností o spätných účinkoch rozhodnutia súdu o určení neplatnosti zmluvnej podmienky a tieto účinky z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemožno v zásade z hľadiska reštitúcie vzťahov časovo obmedzovať. Žalobu o určení možno uplatniť už pri potencionálnej hrozbe vzniku ujmy. Existuje teda možnosť domáhať sa vyhlásenia zmluvnej podmienky z preventívnych dôvodov bez práva na reštitučné plnenie. Zo súdnej kontroly nie sú vylúčené ani zmluvné klauzuly, ktorých obsahom nie je právo na plnenie a z ktorých by bolo kumulatívne uplatnenie reštitučných práv na plnenie problematické, až nemožné. Členským štátom patrí procesná autonómia, no špecifiká súdnych konaní nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá spotrebiteľom musí byť poskytnutá podľa ustanovení Smernice 93/13. Ak spotrebiteľ vyvolá individuálny súdny spor o posúdenie zmluvnej podmienky, či nie je neprijateľná, súd ex offo zohľadňuje všetky okolnosti prípadu, aby sa dopracoval k finálnemu záveru a to nielen z dôvodu individuálnej ochrany spotrebiteľa, ale aj v záujme dôležitého spoločenského cieľa.

48. Súd rozhodne o neprijateľnosti zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve aj keď ide o zmluvnú podmienku, ktorá je v dobe rozhodovania súdu už neplatná, aj keď už nie je používaná a dokonca je ju povinný vyhlásiť aj v prípade, ak ju zmluvné strany zmluvne zmenili (uznesenie Najvyššieho súdu SR 7Cdo/149/2020 z 24.08.2022 a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-19/20).

49. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Súdu I. inštancie sú známe rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky vo vzťahu určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru.

50. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí nesporne vyplýva, že neprijateľnou podmienkou je aj zmluvné dojednanie, ktoré vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Vo vzťahu k poplatku za správu úveru uviedli, že zo zmluvy ani zo všeobecných obchodných podmienok nie je zrejmé, aké úkony veriteľa v prospech dlžníka majú byť týmto poplatkom odmeňované. Takéto ustanovenie tak celkom jednoznačne zakladá pre veriteľa nárok na ďalšiu peňažnú výhodu voči dlžníkovi, teda spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

51. Vo vzťahu k akceptovateľnosti spracovateľského poplatku uviedli, že samotný dodávateľ opodstatnenosť tohto poplatku odvíja od práva na odplatu za poskytnutie úveru a práve v tom je zásadný rozpor vedúci k právnomu záveru súdu prvej inštancie o neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Z označenia spracovateľský poplatok je jednoznačné, že má ísť o poplatok za spracovanie úveru, teda za úkony zo strany veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru, ako napr. oslovenie dlžníka, zistenie jeho údajov, vypracovanie a uzavretie konkrétnej zmluvy, ktoré sú internou záležitosťou veriteľa a súčasťou jeho nákladov. Odplata za poskytnutý úver má byť dojednaná jednoznačne, a to napr. dojednaním úroku a nie je dôvod odplatu za poskytnutý úver skrývať pod akýsi spracovateľský poplatok.

52. Z čl. 3 CPS nesporne vyplýva, že každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnými záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

53. Vznik členstva SR v EÚ tkvie okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech EÚ. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu (uznesenie ÚS SR pod sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016).

54. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia ÚS SR vyplýva, že smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú na rozdiel od nariadení typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

55. Citované ustanovenie primárneho práva EÚ vysielá zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úniijného tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora EÚ teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Priamy účinok dotknutých smerníc v posudzovanom prípade neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ C-152/84, podľa ktorého záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku každému členskému štátu, ktorému je určená. Z tohto vyplýva, že smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosť jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako takej nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Môžu tak uvažovať len o nepriamom účinku smernice, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-106/89 s odvolaním sa na prejudikatúru C-14/83. Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s 3. odsekom čl. 189 Zmluvy o založení EHS.

56. Je nepochybné, že novelou Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.4.2004 (zák. č. 150/2004 Z. z.), boli prevzaté právne akty Európskych spoločenstiev a EÚ uvedené v prílohe (§ 879g Občianskeho zákonníka), medzi inými aj Smernicu Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

57. Bez ohľadu na doterajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov SR pri posudzovaní zmluvnej podmienky poplatkov za správu a poskytnutie úveru (spracovateľský poplatok), súd prvej inštancie považuje za právne významný výklad Smernice 93/13/EHS rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 3.10.2019. Z uvedeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že čl. 4 ods. 2 a čl. 5 Smernice Rady 93/13/EHS, sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

58. Čl. 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

59. Zo záverov uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, teda možno vyvodit' jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán.

60. Taktiež z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.02.2022 pod sp. zn. 7Cdo/294/2019 vyplýva, že v zmysle rozsudku Súdneho dvora vo veci C 621/17 zo dňa 13.10.2019 článok 4 ods. 2 a článok 5 Smernice Rady 93/13 EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsoby ich výpočtu a dátum splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

61. Dovolací súd poukázal na to, že z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru teda za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru ako vypracovanie zmluvy a jej uzavretie a pod. Poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje cenu za poskytovanie služby veriteľom, pričom možnosť jeho uplatňovania pripúšťa zákon č. 129/2010 Z.z. a táto možnosť vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ. Nemožno teda v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii nekalej zmluvnej podmienky.

62. Nemožno opomenúť tú skutočnosť, že bolo na dovolateľovi, ktorý mohol posúdiť hospodárske dôsledky vyplývajúce zo zmluvy, či ju uzavrieť, a ak sa mu poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol v zmluve vyjadrení určito, jasne a zrozumiteľne javil vysoký, nič mu nebránilo obrátiť sa na iný subjekt. Dovolací súd má za to, že nemožno tolerovať, aby dovolateľ, ktorý vopred vedel, že bude musieť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru a zároveň poznal jeho výšku, zmluvu aj napriek tomu uzavrel, teda s poplatkom a jeho výškou súhlasil, následne zaujal stanovisko, že poplatok predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

63. Zo záverov vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, ako aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 7Cdo/294/2019 teda možno vyvodit' jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu, ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené, nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, preto súd prvej inštancie žalobu o určenie ich neprijateľnosti ako nedôvodnú zamietol.

64. S týmto záverom sa stotožnil vo svojom rozhodnutí Krajský súd v Prešove v rozsudku pod sp. zn. 23CoCsp/6/2022, ako aj v rozsudku 17CoCsp/46/2020 priamo vo vzťahu k žalovanému pri obdobnej zmluve o splátkovom úvere uzatvorenej 07.06. 2010.

65. Zo záverov rozsudku Súdneho dvora zo dňa 03.09.2020 v spojených veciach C84/19, C222/19 a C252/19 vyplýva, že článok IV ods. 2 Smernice 93/13 zmenenej smernicou 2011/83 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré spotrebiteľovi ukladajú iné poplatky, než je splatenie istiny a úrokov nespádajú pod výnimku ustanovenú v tomto ustanovení, pokiaľ tieto podmienky nešpecifikujú ani povahu týchto poplatkov, ani služby, za ktoré stanovujú odmenu a sú formulované spôsobom spôsobilým uviesť spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho povinnosti a ekonomické dôsledky týchto podmienok, čo musí overiť vnútroštátny súd.

66. V prejednávanej veci konštatoval, že pokiaľ ide o náklady nazvané poplatok za spracovanie úveru a provízia si navrhovateľ mohol klásť legitímne otázky tak pokiaľ ide o služby, za ktoré mal tieto poplatky zaplatiť, ako aj o ich prípadné prekrytie. Na jednej strane totiž zmluva obsahovala dve ustanovenia upravujúce správne poplatky nazvané poplatok za spracovanie úveru a provízia, pričom obe naznačujú, že ide o sumy, ktoré sa majú zaplatiť na účely získania úveru.

67. Na druhej strane prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil či nákladová položka nazvaná provízia, mohla podľa svojho obvyklého významu v poľskom práve naznačovať, že ide o odmenu sprostredkovateľov úveru, ktorý pôsobil pri uzavretí zmluvy a či v takej situácii spotrebiteľ nebol schopný na rozdiel od toho, čo stanovuje článok 21 písm. b) Smernice 2008/48 posúdiť, či platí za služby predajcu alebo dodávateľa, s ktorým uzavrel zmluvy alebo za služby sprostredkovateľa. Za týchto okolností by nebolo zabezpečené, že spotrebiteľ celkovo porozumel svojim platobným povinnostiam a ekonomickým dôsledkom podmienok stanovujúcich tieto poplatky. Po druhé, pokiaľ ide o preskúmanie primeranosti medzi cenou a odmenu na jednej strane a tovarom a službami na strane druhej, z ustálenej judikatúry vyplýva, že táto kategória podmienok, ktorých prípadnú nekalú povahu nemožno skúmať, má obmedzený dosah, keďže sa týka len primeranosti medzi stanovenou cenou alebo odmenou a tovarom alebo službami. Vzhľadom na tento reštriktívny výklad, Súdny dvor spresnil, že podmienky týkajúce sa protihodnoty, ktorú dlhuje spotrebiteľ veriteľovi alebo ktorá má vplyv na skutočnú cenu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť veriteľovi, teda v zásade nepatrí do tejto druhej kategórie podmienok s výnimkou otázky, či je výška protihodnoty alebo cena, ktorá je dohodnutá v zmluve primeraná službe poskytovanej ako protiplnenie veriteľov.

68. Pokiaľ ide o posúdenie primeranosti zmluvných podmienok dotknutých v predmetnej veci, teda vzťahu medzi požadovanými platbami a plnením, ktorému zodpovedajú, z rozhodnutia vnútroštátno súdu vyplýva, že uvedené podmienky nespresňovali, na ktorú službu sa vzťahujú poplatky zvané poplatok za spracovanie úveru a provízia.

69. Z obsahu vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora tak vyplýva, že predmetom prejudiciálneho konania bolo posudzovanie dvoch správnych poplatkov, nešpecifikujúcich, za ktoré služby je spotrebiteľ tieto povinný zaplatiť napriek tomu, že obe sumy sa mali zaplatiť za účelom získania úveru s rozdielom, že poplatok za spracovanie úveru sa uhradil dodávateľovi a provízia sprostredkovateľovi úveru.

70. Keďže predmetom uvedeného prejudiciálneho konania boli diametrálne odlišné skutkové okolnosti s prejednávaným prípadom, v ktorom boli žalobcovia ako spotrebiteľia povinní uhradiť žalovanému ako poskytovateľovi úveru iba poplatok za spracovanie úveru vo výške uvedenej v zmluve, potom s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nie je možné tento považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Výška spracovateľského poplatku je taktiež v súlade so závermi vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, podľa ktorého článok 3 ods. 1 Smernice 90/13 zmenenej Smernicou 2011/83 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka týkajúca sa nákladov na úver bez úrokov, ktorá stanovuje tieto náklady pod zákonnou hranicou a ktorá prenáša náklady na ekonomickú činnosť veriteľa za spotrebiteľa môže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy na úkor spotrebiteľa, ak spotrebiteľovi ukladá povinnosť, aby znášal nepríjemné náklady v porovnaní s poskytnutými službami a výškou úveru, čo musí overiť vnútroštátny súd. Podľa názoru súdu I. inštancie, výška požadovaného spracovateľského poplatku v sume 531,07 EUR pri sume poskytnutého úveru 40 000 EUR, teda v rozsahu 1,3 % z

hodnoty úveru bola primeraná a zodpovedala obvyklej výške sadzby spracovateľského poplatku za úvery poskytované bankami v rozhodnom období v rozsahu cca 2 % z hodnoty úveru.

71. Žalobcovia ďalej namietali neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v časti I. článok II. Záverečných ustanovení, bod 2 Zmluvy s tým, že obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu Slovenskej sporiteľne a.s. rozsudkom Okresného súdu Kežmarok pod sp. zn. 9C/2/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 2 Co/41/2016.

72. Žalovaný už v inom súdnom konaní v obdobnej veci poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/9/2019 zo dňa 27.05.2020, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu spolu s rozsudkom Okresného súdu Košice 2 z 01.06.2016 pod sp. zn. 41C20/2016.

73. Zo záverov uvedeného rozhodnutia vyplýva, že podľa ústavne konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu. Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvoma stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy. Dovolateľke tak možno prisvedčiť, že pri výklade ustanovenia § 75 ods. 4 Zákona o bankách, úverová zmluva a príloha patria k sebe (je jej súčasťou) a tvoria jeden celok. Súdny dvor Európskej únie v tejto súvislosti tiež judikoval, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky (podstatné) náležitosti musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči (C-42/15).

74. Pri analogickej aplikácii týchto záverov je zjavné, že právny názor nižších súdov bol nesprávny a skutočnosť, že podstatné náležitosti boli uvedené v prílohe, nemôže byť dôvodom neplatnosti úverovej zmluvy.

75. Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je tak možné vyvodiť jednoznačný záver, že pokiaľ strany sporu v úverovej zmluve podpísanej oboma stranami vyhlásia, že súčasťou zmluvy sú ďalšie samostatné listiny, v ktorých sú uvedené podstatné náležitosti, nespôsobuje to neplatnosť úverovej zmluvy. Pokiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že neplatnosť úverovej zmluvy nie je daná v prípade, ak jej podstatné náležitosti sa nachádzajú na samostatnej listine, ktorá podpísaná nie je, ale zmluvné strany ju vyhlásili ako súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy, potom nie je možné konštatovať neplatnosť takéhoto zmluvného dojednania pre jeho neprijateľnosť v zmysle ust. podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka.

76. Na základe vyššie uvedených skutočností, preto súd zamietol žalobu žalobcov v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v bode 2. Záverečných ustanovení zmluvy.

77. Žalobcovia sa ďalej domáhali určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v bode 4. Záverečných ustanovení, podľa ktorého sa zmluvné strany dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka.

78. Zmluva medzi stranami sporu má nepochybne charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle jej definície podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a súčasne má charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 1 a nasl. zák. č. 129/2010 Z.z. V súvislosti s dojednaním účastníkov zmluvného vzťahu, podľa ktorého sa zmluva uzatvára podľa § 262 Obchodného zákonníka, treba poukázať na to, že podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ako aj s poukazom na ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľskej zmluve neplatné. Súčasne v zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Uvedená zmluvná podmienka vo výroku tohto rozhodnutia nebola dohodnutá individuálne, keďže žalobcovia nemohli ovplyvniť jej obsah v tejto časti. Z uvedeného je teda zrejmé, že dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka podľa § 262 ObZ tvoriace súčasť záverečných ustanovení zmluvy o splátkovom úvere súd prvej inštancie posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku

v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a považoval ju za neplatnú. Zmluvný vzťah sporových strán sa v tomto prípade vždy riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nemôže sa riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako to potvrdzuje aj prijatá novela Občianskeho zákonníka zák. č. 102/2014 Z. z., ktorá odstránila nejednotnosť v rozhodovaní súdov v tom, že jednoznačne stanovila, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Potom je uzavretá dohoda o voľbe Obchodného zákonníka medzi účastníkmi spotrebiteľského právneho vzťahu pre rozpor s uvedeným zákonným ustanovením neplatným zmluvným dojednaním. Nakoľko právny predpis zák. č. 102/2014 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenia, tzn. že od jej účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Uvedený právny záver judikoval NS SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 21.4.2015 pod sp. zn. 3MCdo/14/2014 v právnej vete: „Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.“

79. Taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 5 MCdo/20/2009 konštatoval, že za neprijateľnú podmienku je potrebné považovať aj podmienku o uplatnení obchodného práva.

80. Rovnaká zmluvná podmienka vo vzťahu k žalovanému už bola vyhlásená za neprijateľnú právoplatným rozhodnutím Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 5CoCsp/14/2020, 15CoCsp/23/2020, 7CoCsp/5/2021, 18CoCsp/36/2020 a 17CoCsp/46/2022.

81. Žalovaný argumentoval nedôvodnosťou žaloby v uvedenej časti aj rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/294/2019, ktorý v bode 13. odôvodnenia uvádza, že k dohode o uplatnení Obchodného zákonníka považoval za nevyhnutné doplniť, že aj napriek tomu, že vzťah založený zmluvou je absolútnym obchodnoprávnym vzťahom v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, ide o právny vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou. Ak teda spotrebiteľská zmluva odkazuje na aplikáciu Obchodného zákonníka, tento sa bude aplikovať v prípade, ak bude mať za následok priaznivejšie podmienky pre spotrebiteľa. V dôsledku toho, ak by došlo k rôznej právnej úprave rovnakého inštitútu, napr. premlčacej lehoty, tak Občianskym zákonníkom, ako aj Obchodným zákonníkom, tak by sa aplikovala občianskoprávna úprava upravujúca tento inštitút pre spotrebiteľa výhodnejšie a naopak, napr. pri uznaní záväzku, začína plynúť v režime Obchodného zákonníka štvorročná premlčacia doba, kým v režime Občianskeho zákonníka až desaťročná premlčacia doba, tak by sa aplikovala obchodnoprávna úprava.

82. Uvedený názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je aplikovateľný pre predmetné zmluvné dojednanie, keďže v tomto sa výslovne uvádza, že právne vzťahy strán sporu na základe predmetnej zmluvy o úvere sa budú riadiť výlučne právnou úpravou Obchodného zákonníka. Z uvedeného zmluvného dojednania teda nevyplýva, že by sa Obchodný zákonník aplikoval iba v prípade, ak bude mať za následok priaznivejšie podmienky pre spotrebiteľa.

83. Okrem iného uvedený názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odporuje výslovnému zákonnému zneniu ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

84. Zároveň sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom rozhodnutí nevyporiadal so svojou predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou vo vzťahu k aplikácii noriem obchodného práva na spotrebiteľské vzťahy tak, ako boli prezentované v rozhodnutiach 5MCdo/20/2009 a 3MCdo/14/2014.

85. Za daného stavu, preto súd prvej inštancie vyhodnotil takúto dohodu o voľbe práva, ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa.

86. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

87. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

88. Keďže žalobcovia v 1. a v 2. rade sa predmetnou žalobou domáhali určenia troch neprijateľných zmluvných podmienok a boli úspešní iba v časti o určenie jednej neprijateľnej zmluvnej podmienky, čo predstavuje cca 33 % z celkovej hodnoty sporu, potom súd priznal úspešnému žalovanému voči neúspešným žalobcom nárok na pomernú časť náhrady trov konania v percentuálnom rozdiel úspechu a neúspechu v spore, teda v rozsahu 33 % (úspech žalovaného cca 66 % a neúspech žalovaného cca 33 %) o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

Poučenie:

2

29Csp/79/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.